

через діалектику формального і неформального, змістовного та беззмістовного, конструктивного і безформного, позачасовного і ефемерного, ленд-арт дозволив самій природі, землі та пустелям стати символами мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Gilles A. Timbergien, Land Art. – Paris, Editions Carré, 1993.
2. Моляр Є. Пішли в народ: сучасне мистецтво і українська глибинка [Електронний ресурс] // Українська Правда. Життя – 2016. Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/culture/2016/08/11/216328/4>.
3. Virginia Dawn Minimal Art - Концептуальне мистецтво - Ленд Арт – Нью - Йорк, Montagne gallery, 1968.
4. Heizer M. Sculpture in reverse. – Los Angeles, The Museum of Contemporary Art, 1984.
5. Gilles A. Timbergien, Land Art. – Paris, Editions Carré, 1993.
6. Smithson R. The writings of Robert Smithson: essays with illustration. –New York: New York University Press, 1979.
7. Robert Morris. Observatory [Електронний ресурс] // Avalanche magazine – 1971. – No 3. – Режим доступу: http://wp.lehman.edu/avalanche/art_doc/observatory-by-robert-morris/.

Литвин М.А.

студентка,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ФЛОРИСТИЧНІ МОТИВИ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

Флористична тематика є дуже популярною, так як справжня краса живої природи завжди приваблювала увагу людини. Любов до квітів зародилася з давніх часів. Індуси вважали, що квіти з'явилися на світ не заради краси й аромату, а для того, щоб ними обдаровувати коханих. Тому квіти мали бути зірваними у власному саду та вирощені власними руками [1]. Кожен з таких рослинних елементів мав свою магічну силу і допомагав у конкретній ситуації. Зображення флористичних мотивів могло бути спрощеним, стилізованим або натуралістичним – відтвореним у реалістичній манері. Як зазначає Н. О. Урсу [2] характер зображень живої природи залежав насамперед від країни, епохи, міфології, від особистості творця тощо.

Флористику як мистецтво в історії та традиціях, починаючи зі Стародавнього Єгипту, досліджували Карташова Н. С. [3], Вишнякова С. В. [1], та ін. У статтях Урсу Н. О. [2] флористичні мотиви розглядаються саме у контексті образотворчого мистецтва. Дослідниками виокремлюються різні рослинні образи, що мають визначене символічне значення.

Мета нашої статті – теоретично обґрунтувати особливості використання флористичних мотивів у образотворчому мистецтві з часів Стародавнього світу і донині.

Найдавнішою державою, яка живить ідеями сучасних флористів, можна беззаперечно визнати Стародавній Єгипет. Навіть те, що з епохи фараонів

пройшло більше 3 тисяч років, не заважає єгиптянам бути фундаторами мистецтва аранжування квітів.

На настінних фресках давніх єгиптян можна побачити багато малюнків з флористичною тематикою. Зображеннями квітів прикрашали посуд, одяг і житло, квіти зображувалися на фресках, ними прикрашали вівтарі. Лотос вважався священною квіткою, тому саме зображень лотоса дійшло до наших днів найбільше. А ось греки настільки обожнювали все прекрасне та зростаюче, що вважали квіти живими створіннями, що мають розум. Давні греки вважали троянду символом тайни, знаком відмінності, а для римлян вона була символом богині любові та краси – Венери. У Римі існував культ цієї квітки, але в епоху падіння римської цивілізації троянда стала квіткою забави та п'яних оргій. Трояндами прикрашали все: рабів, посуд, столи, навіть наказували посипати поверхню моря пелюстками троянд [3].

Особливе символічне значення мала троянда у добу Середньовіччя, всі флористичні звичаї, релігійні або світські, оберталися саме навколо неї. Троянда сприймалася символом страждань і жертви Христа і Марії, «божою раною» Проте у «Мадонні в альтанці з троянд» Мартіна Шонгауера (1448-1491) зображено не троянди, а деревовидні півонії. Вважалося, що троянди у раю не мають шипів, так що півонії цілком підходили на цю роль.

На картинах Ренесансу частіше зображували дикорослі рослини: примулу, кульбабу, конюшину, суницю, маргаритки тощо. У творах Леонардо да Вінчі (1452-1519) квіти зображувалися або як атрибут, що дає ключ до особистості зображеного, або як смислова анотація до картини. «Мадонна з гвоздику» містить в якості рослинного елемента стійкий символ – гвоздику, чия грецька назва означала «квітка бога», і яка була символом любові і шлюбу, в результаті чого була вельми частим атрибутом картин, що зображують мадонн з немовлям [4]. Сандро Боттічеллі (1445-1510) у своєму найвідомішому творі пов'язує гвоздики, волошки, флердоранж з темою земної любові і шлюбу. Паралельно вибудовується інша лінія значень: лілія – квітка чистоти, гвоздика – символ божественної триєдності, льон, мала айстра, – всі вони вказують на любов піднесену, чий запал піднімає людину на вершину духовного споглядання [5].

Написання картин квітів і рослин особливо процвітало у XVI і XVII століттях, коли з'явилися перші художники, що спеціалізувалися на природних образах. Твори цього періоду мали як високі пластичні характеристики, так і символічні смисли, який надавали картинам філософського значення.

Особлива манера письма італійського художника Мікеланджело Мерізі да Караваджо (1573-1610) допомагала йому підкреслити матеріальність предметів, розкрити об'ємно-просторові якості компонентів сюжетних картин і натюрмортів, куди входили улюблений художником виноград з лозою й листям, персики, яблука, груші, як у «Кошику з фруктами» (1596). Дари природи нерідко були присутні в інших його творах: «Відпочинок на шляху до Єгипту», «Лютність», «Хлопчик з кошиком фруктів», «Бахус» тощо [6].

У «Автопортреті з соняшником» Антоніс ван Дейк (1599-1641) недвозначно демонструє квітку глядачеві, тримаючи її у високо піднятій руці. За часів Ван Дейка соняшник був порівняно новим представником флори, тому не мав

звичної символіки; завдяки його здатності повертатися за сонцем його стали вважати символом сонця і долі, а також вірності [7].

Найбільш відомим художнім букетом, створеним у ХІХ столітті є барвисті дикі соняшники Ван Гога (1853-1890). Художник обожнював цю квітку, вважав її символом вдячності і подяки. Кожен відтінок кольору асоціювався у нього з цілою сукупністю образів і понять, думок і почуттів. Кожен мазок на полотні мав силу вимовленого слова. Улюблений Ван Гогом жовтий колір асоціювався у нього з дружбаю і надією, був втіленням радості, доброти, доброзичливості, енергії, родючості землі і життєдайного сонячного тепла [8].

Водяні лілії були одними з улюблених квітів француза Клода Моне (1840-1926). Знаменита серія картин з водяною лілією захоплює постійно змінюваними властивостями природного світла навесні, влітку, взимку і восени і викликає щось подібне до гіпнотичного медитативного стану.

У добу модерну художники були закохані у світ квітів й рослин. Вони нарешті звернули увагу на дотепер непомітну флору клумб, садів і полів середньоевропейської смуги, на незвичайні стеблини, оригінальні рисунки квітів, що росли поряд: ружі, лілеї, іриси, настурції, орхідеї, лунарії, братки, осот та ін. Флористичні мотиви малювали на тлі живописних полотен українець Олекса Новаківський (1872-1935), на графічних аркушах француз Анрі де Тулуз-Лотрек (1864-1901) і чех Альфонс Муха (1860-1939) [9].

У серії Альфонса Мухи «Квіти» (1989) використані зображення троянди, ірису, гвоздики, лілії, що їх асоційовано із жіночими образами. У сюжеті картини «Мадонна з ліліями» (1905) образ Пречистої Діви увиразнено зображенням лілій як символу чистоти [10].

Обрі Вінсент Бердслі в оформленні лицарського роману «Смерть Артура» (1872-1898) використав фантастичне різноманіття рослинного-квіткового орнаменту з вишукано стилізованих флористичних мотивів, який став одним з основних художніх прийомів, властивих графіці початку ХХ століття [11].

Як бачимо, кожен художник привносить у зображення квітів частину своєї індивідуальності й світосприйняття. Адже добре відомо, що мистецтво завжди було чарівним дзеркалом, яке людина створювала, щоби побачити в ньому саму себе.

Існує тісний зв'язок людини з природою. Такий зв'язок відіграє важливу роль в формуванні культурної спадщини будь-якої країни. Ця тема займає особливе місце в творчості художників. Використання флористичних мотивів має безмежні можливості і ця тема є надзвичайно *великою*, важливою і *актуальною* по сьогоднішній день.

Вивчення значення флористичної тематики вимагає у наш час нових підходів, осмислення художніх прийомів, що породжуються різними причинами – від прямого діалогу і взаємовпливу різних культур, що виникає при прямому контакті народів до типологічних сходжень, обумовлених складними механізмами породження образів і розвитку мистецтва різних країн. Традиції, що передавалися поколіннями, вплинули на процес художнього осмислення флористичних образів, мотивів і символів.

Пропонований аналіз являє собою тільки першу, початкову стадію дослідження дуже об'ємної і багатой матеріалом теми. Однак уже на цьому етапі зрозуміло, що таке дослідження дозволяє по-новому осмислити розвиток флористичної тематики в образотворчому мистецтві.

Список використаних джерел:

1. Вишнякова С. В. История Флористики / С. В. Вишнякова. – Екатеринбург : [УГЛТУ], 2016.
2. Урсу Н. А. Флористические мотивы в изобразительном искусстве [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/libs/stattya/2185-floristichni-motivi-v-obrazotvorchomu-mistetstvi-tsikl-besid-dlja-uchniv-5-7-klasiv.html>
3. Карташова Н. С. Флористика в истории и традициях / Н. С. Карташова. – М.; Берлин : Директ- Медиа, 2017.
4. Растительный код. Живопись средневековья [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <https://agritura.livejournal.com/172199.html>
5. Растительные элементы в графике и живописи Леонардо да Винчи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://leonardoteka.wordpress.com/2016/12/03/%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D1%8D%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B-%D0%B2-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D0%BA%D0%B5-%D0%B8-%D0%B6%D0%B8%D0%B2/>
6. Флора. Искусство Италии 15 века. Ренессанс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smallbay.ru/artrenew/botticelli07.html>
7. Урсу Н.О. Флористичні мотиви у мистецтві Бароко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/3_ANR_2012/Pedagogica/3_99588.doc.htm
8. Опис картини Ван Гога «Соняшники» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/opis-kartini-van-goga-sonyashniki/>
9. Урсу Н.О. Флористичні мотиви у мистецтві кін. XIX – поч. XX ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/19_AND_2012/Pedagogica/3_112468.doc.htm
10. Природные мотивы Альфонса Мухи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://damiafloraldesign.blogspot.com/2010/01/blog-post.html>
11. Кузвесова Н.Л. Графический дизайн: от викторианского стиля до ар-деко / Н.Л. Кузвесова. – Москва, «Юрайт», 2018.

Логвинчук М.І.

студентка,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ФОТОГРАФІЯ ЯК ФЕНОМЕН У СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРАКТИКИ

Фотографія – це зафіксований момент, де основне творче завдання полягає у пошуку та виборі композиції, освітлення і моменту фотознімку, а камера – ідеальний інструмент для цього. Побудування кадру визначається вмінням і навичками, а також особистими уподобаннями і смаком фотографа, що характерно для будь-якого виду мистецтва.